ČITATELJ... Prosimo, poglejte na št... naslova za dan, ko Vaša ... poteče. V teh časih splošne ...anja cen, potrebuje list ...elovanje. Skušajte imeti n... vnaprej plačano.
Erazem Gorshe 1116 E. 72nd St 12-30-43—Ko.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Recentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 5 — Štev. 5 NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 7, 1944 — PETEK, 7. JANUARJA, 1944 VOLUME LII. LETNIK LII.

NE SPREJEMA RACIONIRANIH ŽIVIL, KO NE OGOLI ZNAMK

5. ARMADA V OFENZIVI

Zavezniška armada v Jugoslaviji

London, 7. jan. — Ameriške in angleške čete so pristale na več strateških točkah na jugoslovanskem ozemlju ob jadranskem obrežju. Tozadevna vest je prišla iz Stockholma in je bila podana po Reuterjevi agenciji. Vpadne čete so v srditih bojih z Nemci in hrvatskimi ustaši.

List "Tidningen" piše: "Iz Zagreba smo prejeli poročilo, ki pravi, da so zavezniške čete v srditih spopadih z nemškimi in hrvaškimi kvizlinškimi vojaškimi silami."

V zavezniških krogih to poročilo ni bilo potrjeno, a včeraj došlo poročilo iz Zuricha je govorilo o "nervoznosti" v Zagrebu in prejšnja poročila so navajala, da so bile koncentrirane v Bari "močne edinice" britske 1. armade in 7. ameriške armade. Angleška 1. armada je pod poveljstvom sir K. A. N. Andersona in ameriška 7. armada je pod gen. George S. Pattona.

Ameriški vojaki v blatnih uniformah so včeraj skupno z Angleži pričeli dolgo pričakovano ofenzivo na deset milj dolgi fronti v dežju in snegu in so vdrli v San Vittore, ki so ga polovico zavzeli ter se sedaj bojujejo na bajonet za posest še ostale polovice mesta.

Pred kopno armado sipljejo ameriški strmoglavci bombe na nemške artilerijske postojanke in na gnezda strojnic. Armada prodira na obeh straneh Casilina ceste, ki pelje v Cassino v Rim.

Angleži so pričeli s svojim napadom na južnem koncu fronte na razdalji petih milj, Amerikanci pa so vdarili s hribov okoli San Vittore na severnem koncu in zapadno od Venafra.

San Vittorio, ki leži šest milj pred Cassinom, so Nemci premenili v silno močno trdnjavo, tako da je vsaka hiša utrjen stolp. Nemci so se zakopali globoko v kleti, tako da jih zavezniška artilerija ne more doseči. Vse mesto je cela vrsta utrdb in polno pasti za tanke. Takoj prvi dan pa so Amerikanci razbili vnanje utrdbe in zavzeli polovico mesta.

Nemci so pričeli s silovitim artilerijskim in možnarskim ognjem, ko so se Amerikanci dvignili in pričeli ofenzvo.

"Nemci se trdovratno bore za vsako ped zemlje, pa so bili slednjič potisnjeni nazaj, v nekaterih krajih celo miljo," pravi poročilo s fronte.

Zaveznikom je bil položaj zelo otežen, ko je zopet pričelo hudo deževati in so reke narastle.

Ameriški strmoglavci so pri bombardiranju sovražnih postojank leteli nizko in stotnik James H. Cooper iz Rutherford, N. J., ki je vodil napad strmoglavcev je videl, kako so Nemci bežali na vse strani.

Navzlic hudemu sovražnemu ognju pa ni bil izstreljen noben strmoglavec.

Kadar peta armada zavzame San Vittorio, ji bo odprta pot v Cassino, ki je poglavitni cilj zavezniške armade in ko bodo razbite utrdbe Cassino, bo odprta cesta v Rim ter široka dolina, v kateri bo mogoče porabljati tudi tanke.

Od Cassina proti vzhodu in zapadu so Nemci zgradili močno Siegfried utrjeno črto, kakor v zapadni Nemčiji.

Nemci, ki so bili vjeti, so stari komaj 20 let.

Na zapadni fronti osme armade so Kanadčani zavzeli neko višino, ki obvladuje vas Torre Mucchio. Ob Jadranu so v teku vroči boji, dalje v notranjosti Italije pa je angleška artilerija obstreljevala nek nemški transport blizu Orsogne.

RUMUNCI ZAPUŠČAJO BESARABIJO

Rumunska vlada je odredila, da se civilni prebivalci izselijo iz Besarabije, ker se rdeča armada naglo bliža meji. Po celi deželi ljudje prirejajo mirovne demonstracije.

Exchange Telegraph v Londonu, ki je sporočil odredbo za izselitev, tudi pravi, da nemški vojaki naglo utrjujejo jugozapadni breg Dnjestra.

Moskovski radio poroča, da so se madžarski polki uprli zapadno od Žitomira. Ti polki, ki so dosedaj opravljali samo policijsko službo, se niso hoteli pokoriti povelju feldmaršala Fritza von Mannsteina, da bi odšli v boj na fronto, nakar je prišlo med njimi in nemškimi vojaki do spopada.

Potniki, ki so prišli iz Sofije v Istanbul — železniški promet ki je bil nekaj dni zaprt med Bolgarsko in Turčijo, je bil zopet obnovljen — pripovedujejo, da je kriza na Bolgarskem dosegla svoj višek, ker nikdo ne more sestaviti koalicijske vlade.

Člani opozicije, posebno bivši ministrski predsednik Nikolaj Mušanov, nočejo stopiti v nobeno koalicijsko vlado. Potniki pa ne morejo potrditi poročil, da je Mušanov strmoglavil vlado Dobri Bojilova.

Neko stockholmsko poročilo pravi, da so ameriški bombniki včeraj zopet bombardirali Sofijo.

Rusi so deset milj v Poljski

Rdeča armada je včeraj vdrla še dalje v zapadno Ukrajino in je zavzela Rakitno, 17 milj zapadno od Olevska in 10 milj v provinci Rovno na Poljskem.

Rakitno je 10 milj od Poljski, toda rusko poročilo tega ne omenja, dasi naznanja zavzetje Rakitna in to najbrže zato, ker Sovjetska unija meje, ki jo je prekoračila rdeča armada, ne smatra za poljsko mejo, temveč da se prava meja poljske države nahaja 200 milj dalje proti zapadu. Poročilo o zavzetju Rakitna pa je prva urada beseda, da se Rusi nahajajo na Poljskem.

Poročilo ruskega vrhovnega poveljstva tudi naznanja, da je rdeča armada zopet dobro napredovala v Ukrajini, tako da se bosta prva in druga ukrajinska armada kmalu združili.

Zavzet je bil Zozov, 30 milj jugovzhodno od Kazatina ter je rdeča armada dospela 24 milj severozapadno od Vinice. Rusi so tudi zavzeli železniško postajo v Suholesiju, 17 milj jugovzhodno od Belaje Cerkve, ki je bila zavzeta v torek.

Zapadno od Berdičeva je rdeča armada osvobodila Čudnov, važno križišče 22 milj od Berdičeva ter železniško križišče Miropol, 42 milj zapadno od Berdičeva in samo 28 milj vzhodno od važnega železniškega križišča Šepetovke.

Na prvi ukrajinski fronti je bilo osvobojenih nad 80 obljudenih krajev, med katerim sta najvažnejši mesti Zaškov in Uzin v kazanski guberniji.

Največje važnosti pa je prodiranje rdeče armade vzhodno od Olevska in Novograda Volinskega. Vroča bitka je v tegu severno od Nevela in poročilo pravi, da je rdeča armada zdrobila nemški odpor ter odbila vse nemške protinapade in osvobodila več obljudenih krajev.

Moskovsko poročilo pravi, da je bilo v sredo uničenih 110 nemški tankov in 19 aeroplanov na vseh frontah.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da se Nemci na vseh frontah umikajo v divjem neredu in da puščajo za seboj velikanske zaloge vojnega materijala. Tudi mnogo nemških vojakov "prehaja" na rusko stran.

Rdeča armada, ki prodira skozi Vinico in Žmerinko v Ukrajini, ima za cilj Sarni in bo z zavzetjem tega mesta nemško armado na Poljskem presekala na dvoje.

Nemški radio naznanja, da so Rusi pričeli novo ofenzivo v Dnjeprovem kolenu in da je teku največja tančna bitka v zimski ofenzivi okoli Krivoga Roga in Kirovograda, kjer so nemške armade v nevarnosti, da bodo odrezane od ostale armade. Ruska poročila bojev v tem predelu sploh ne omenjajo, kajti Rusi naznanijo kake nove operacije šele tedaj, kadar so dosegle kak večji uspeh.

Huda vročina v Argentni

Dež je zlomil najhujšo vročino v tem poletju v Argentini. Včerajšnja vročina je bila: v Santa Fe 100, v Buenos Airesu pa 94 stopinj.

Fronta v Jugoslaviji

Srditi boji južnovzhodno od Reke

V zadnjih poročilih partizanske armade je rečeno, da se vrše hudi boji v predelju južnovzhodno od Reke. Nacisti so bili v teh krajih prisiljeni na več točkah na umik. Komunikej dalje ugotavlja, da je nemška ofenziva v vzhodni Bosni strta in v zapadnem predelju Bosne pa je prešla inicijativa v roke osvobodilne armade.

Partizani zavzeli otok Pag

London, 5. jan. — Partizanska armada, ki ji poveljuje maršal Tito, je danes poročala, da so njene čete zopet zavzele 35 milj dolg otok Pag ob dalmatinskem obrežju, poleg tega so partizanske sile zabeležile nadaljne uspehe drugod na jugoslovanski fronti.

To poročilo nasprotuje onemu, ki ga je dala vlada kralja Petra in katero trdi, da so Titove armade že vse zbite in na robu razkroja.

V Banjaluki so v teku ljuti spopadi po ulicah

V Banjaluki, kamor so partizanske sile udrle nepričakovano na Novega leta večer, se boji nadaljujejo kar po ulicah mesta. Nemci so tu dobili ojačanja in pomoč Pavelićevih kvizlingov.

Zavezniška letala skušajo pomagati patrijotom v tej bitki za Banjaluko z napadanjem bližnjih nemških postojank. Mitchellovi bombniki so napadli železniško postajo pri Doboju, severno od Sarajeva. Pri Travniku pa so bile bombardirane vojaške barake Nemcev.

Vlasenica, 30 milj severnovzhodno od Sarajeva, je bila zavzeta po Titovih četah, ki so tu dobile velike zaloge materijala. Ubitih je bilo v bitki za Vlasenico okrog tristo Nemcev.

*

London, 6. jan. — Jugoslovanski partizani se bojujejo proti Nemcem v Banjaluki v pouličnih spopadih in so zavzeli nekaj nadaljnih mestnih četrti.

Boji za Novo mesto se nadaljujejo

Obleganje Novega mesta v Sloveniji se nadaljuje in slovanski potrijotje poročajo, da je bilo ubitih nadaljnih sto Nemcev v tem kraju. Nemci so skušali prodreti proti kraju Gorjani, pa so bili odbiti in potisnjeni nazaj.

V Slavoniji se tudi vrše hude bitke v okolju Dvora. Tu je bilo pobitih veliko število nemških čet.

Zadnja vest o Novem mestu

Po poročilu radija Svobodna Jugoslavija partizanski oddelki v Sloveniji še vedno oblegajo Novo mesto na Dolenjskem, odkoder bi radi spodili Nemce, da bi tako zopet dobili dostop do Ljubljane—Trst proge, katero sedaj kontrolirajo naciji.

Nemci so ponovno poiskušali razbiti oblegovalni obroč partizanov, pa so pri tem utrpeli izgubo 50 vojakov. Izguba mesta bi zelo prizadejala Nemce z ozirom na kontrolo glavne proge do Trsta.

Več o bojih za Banjaluko

Poročilo iz Titovega glavnega stana se je glasilo, da so čete Osvobodilne armade uporabljale nemške tanke v napadih na nacije. Dobili so tudi nekaj italijanskih tankov in so vrgli tudi te v boj proti Nemcem, ki so se morali umakniti iz večjega predela mesta pred partizanskimi četami.

Partizani so izvršili svojo nalogo v Banjiluki in so se umaknili, — pravi radij. vest

Radijska poročila v petek (7. jan) zjutraj so se glasila, da so partizani zapustili Banjaluko, ker so smatrali, da so dosegli, kar so imeli v načrtu, namreč razbitje nemškega glavnega stana tančne armade in radi tega niso hoteli izgubljati nadaljnih žrtev spričo novih nemških in kvizlinških ojačanj.

Četniki se bore z Nemci proti partizanom

Blizu Plevlja, v okolici Sandžaka in pri Priboju so partizani v bojih z Mihajlovićevimi četniki in nemškimi četami. V tem predelju je bil po 2. diviziji zavzet kraj Novi Varoš, dočim so bili v okolju Priboja vrženi Nemci in Mhajlovićevci nazaj proti mestu. Pri Plevlju pa so v teku hude bitke.

Izjave prof. Furlan-a

Prepričan je, da bo Jugoslavija popolnoma po lastni zaslugi osvobojena tekom l. 1944

London, 2. januarja (ONA). — Prof. dr Boris Furlan je izrazil danes, v teku intervju z Overseas News Agency, svoje prepričanje, da bo Jugoslavija popolnoma osvobojena v teku leta 1944, in sicer pred vsem po svoji lastni zaslugi. Dr. Furlan je bivši jugoslovanski minister za vzgojo in predsednik nedavno ustanovljenega zedinjenega komiteja južnih Slovanov, ki podpira narodni osvobodilni pokret v Jugoslaviji.

Prof. Furlan, ki je Slovenec, je dejal, da dokazujejo dosedanji uspehi osvobodilnega pokreta in vlade dr. Ivana Ribarja in maršala Tita (Josipa Brozovića), ne le, da so ti prvaki modri politiki, temveč tudi "visoko stopnjo političnega razumevanja narodov Jugoslavije."

Izjavil je, da so dosegla že prva dejanja provizorične vlade Tito-Ribar mnogo več v par dneh, nego vse, kar je storila jugoslovanska vlada v teku 23 let upravljanja v mirnem času, ker so položili temelje za bodoči razvoj jugoslovanskega ljudstva.

Provizorična vlada je razrešila zamotano vprašanje federacije in dosegla enakopravnost različnih narodov, ki sestavljajo Jugoslavijo. Kot najveličastnejši uspeh je označil "neverjetni napor naroda, ki je po dveh in pol letih težke borbe, dosegel stopnjo prave in resnične demokracije preko svoje osvobodilne fronte, ki pri drugih narodih, ponosnih na svojo dolgo demokratično tradicijo, ni še niti v povojih."

Prof. Furlan je povedal, da je njegov odbor v Londonu prejel dopise, ki dokazujejo, da se je večina Jugoslovanov v svobodnem svetu "že združila, do pomaga ljudskemu osvobodilnemu pokretu."

Na prošnjo, da pove svoje mnenje o vladi Peter-Purić v Kairu, je dejal prof. Furlan, da ne pričakuje, da bi se njena legalna situacija spremenila, predno dobi narod Jugoslavije priliko in možnost, da svobodno pove svoje mnenje, in želje.

"Toda," je dodal, "Purićeva vlada že počasi umira svoje naravne smrti."

NACIJI POKLALI TISOČ GRKOV IN OSKRUNILI SAMOSTANE

Kairo, 6. jan. — Zamejna grška vlada je naznanila, da so Nemci masakrirali tisoč Grkov v Kalavriti in oskrunili ter razdejali samostane v Mega Spileon in Agia Lavra, ki so bili zgodovinsko velike vrednosti.

Nemci so v Kalavriti pozvali vse moške od 12. leta starosti naprej, da pridejo na določen prostor zunaj Kalavrite v Peloponnesusu, "da bodo slišali neki govor". . . govor je bilo regljanje strojnic, katere so požele vse zbrane moške. Otroke in ženske so pa Nemci medtem zgnali v šolsko poslopje, katero so zažgali. Poročilo o tem strahotnem činu pravi, da je v tem ognju poginilo mnogo nesrečnih žrtev, ki jim Nemci niso pustili, da bi se rešile.

Medtem, ko je bil v teku masaker prebivalcev, so nemški oddelki plenili po hišah. Odšli so tudi v samostane in so jih okradli, več menihov pa so najprej mučili, potem pa so jih vrgli v bližnji prepad.

Nemci zbirajo ojačanja pri Travniku, Derventru in Sarajevu

Poročiluo radija Svobodna Jugoslavija se glasi, da Nemci koncentrirajo svoje sile in zbirajo nova ojačanja v predeljih Travnika, Sarajeva in Derventra. Njih namen je, da udarijo z novo ofenzivo v centralni in zapadni Bosni.

VELIKO PRISTANIŠČE HAVRE

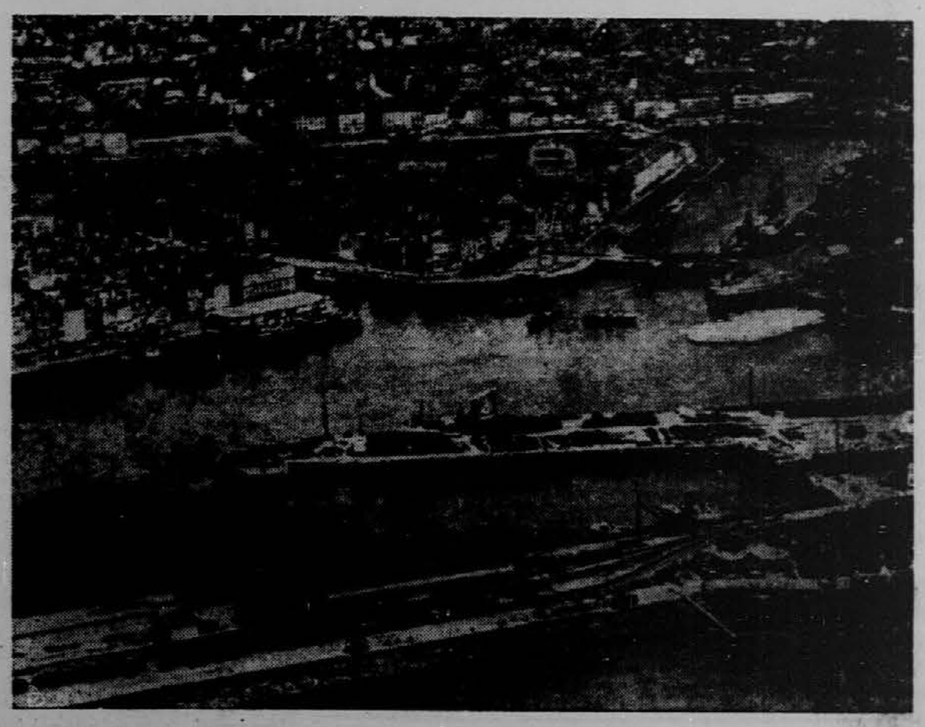

Francoska luka Havre, dobro znana našim ljudem, lahko postane ena glavnih točk bližajoče se zavezniške invazije.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)
Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly $7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO: $7.—; ZA POL LETA $3.50; ZA ČETRT LETA $2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y
Telephone: CHelsea 3—1243

RUSI PREBILI ČRTO

Rusi so pričeli silno zimsko ofenzivo, ki je že dosegla velikanske uspehe. Nemška utrjena črta je bila na več krajih prebita in kar je najvažnejše pri tem, Nemci to sami priznavajo. Nek nemški častnik, ki zastopa vrhovno poveljstvo v Berlinu, je odkrito priznal, da so Rusi prebili nemško črto zapadno od Kijeva in sicer tako temeljito, da so nemško črto razcepili na dvoje in ste nastali vsled tega takorekoč dve fronti, ena dolga 360 milj, druga pa 480 milj.

To priznanje je velike važnosti in tembolj dramatično, ker je bilo podano nevtralnim časnikarjem v palači vnanjega ministrstva, ki kaže sledove zadnjega bombardiranja, za palačo pa še vedno prasketa ogenj gorečih hiš.

To je prvo tako priznanje, toda prav gotovo ne bo zadnje. Častnik ni popolnoma nič prikrival pravega položaja na fronti, ni govoril o strateškem umiku nemške armade po izdelanem načrtu v pripravljene postojanke, temveč naravnost je priznal, da je bila nemška utrjena črta prebita, armada razcepljena na dvoje in da ste nastala dve posamezni fronti. Brez olepšavanja je priznal, da Nemcem slaba prede.

Odkril pa je s tem tudi mnenje nemških generalov o vojnem položaju, namreč, da je Nemčija malo manj kot poražena. Nahaja se v največji krizi, kajti Rusi vdirajo na Poljsko, zavezniški bombniki pa rahljajo zapadno obrambno črto in pripravljajo pot za vpad.

Najboljši vojaki od 20 do 30 let so bili pobiti, starejši vojaki, največ manj ali več pohabljeni, so raztreseni po raznih državah Evrope, kjer stražijo narode, da se ne dvignejo proti zavojevalcu. Sedaj Nemčija kliče pod orožje že tudi 16-letne dečke v skrajnem naporu, da bi ne prišle sovražne armade v deželo in da se ne bi bili boji na nemški zemlji.

Nemčija je prišla v položaj, ki ga kaže izrek: "Boljši je konec v grozi, kot pa groza brez konca."

Vsled priznanja, ki ga je nemški častnik podal nevtralnim časnikarjem je tudi nemški narod izvedel za poraze na ruski fronti. In to mora nanj porazno vplivati. Nadčlovek, pa dobiva batine od neizobraženega, barbarskega Rusa! Ta vdarec kruto čuti nemški narod, toda njegova ponosna glava ne kloni. Še jo nosi pokonci in kljubuje navzlic težkim udarcem na vseh frontah.

Da je bila nemška črta zapadno od Kijeva prebita, Nemci odkrito priznavajo. Nadaljni vpliv na bodoče dogodke je odvisen od tega, kako naglo bodo mogli Rusi nadaljevati svoje prodiranje. "Zelo globok vdor" — kot se je izrazil nemški častnik časnikarjem — so Rusi napravili v Poljsko južno od Pripetovega močvirja. In na tem kraju je bila nemška armada razcepljena na dvoje, tako da sta nastali dve fronti, med njima pa je veliko močvirje Pripeta.

Ta močvirja so sicer zamrznjena, toda je dvomljivo, ako bo mogoče preko njih izvesti kake večje vojne operacije.

Nemcem pa preti še druga velika nevarnost, kajti general Vatutin potiska svojo črto od zavzetega Berdičeva tako proti zapadu, kakor proti jugu in ravno prodiranje proti jugu je za Nemce najbolj nevarno, kajti general Vatutin ima v tem prodiranju očiten namen obkoliti nemško miljonsko armado v Dnjeprovem kolenu. Ako pride Vatutin s svojo ukrajinsko armado do Odesa-Varšava železnice, bo Nemcem odrezana pot za umik iz Dnjeprovega kolena in Hitler bo zopet doživel velikanski poraz, ki bo večji kot pa poraz pri Stalingradu.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA STANE SEDAJ $2.50

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Knjigarna Slovenic Publ. Co., 216 W. 18th St., NYC 11

ZDRUŽENI ODBOR JUŽNO-SLOVANSKIH AMERIKANCEV NA DELU

Veliki val navdušenja za edinstvo, ki je zajel Slovence širom sveta v njihovi osvobodilni borbi proti fašističnim osvajalcem, je našel svoj konkretni izraz v novo organiziranem Odboru južnoslovanskih Amerikancev. Ta odbor je bil osnovan 19. junija 1943 v Pittsburghu, Pa., kot Združeni odbor ameriških Hrvatov, Srbov in Slovencev, a pozneje 7. avgusta, je bil na sestanku v Clevelandu, katerega so prisostvovali tudi predstavniki bolgarskih in macedonskih Amerikancev, ta odbor razširjen v toliko, da je vključeval tudi Bolgare in Macedonce in se je odslej imenoval "Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev." Ta odbor je danes aktivna centrala Hrvatsko ameriškega kongresa, Srbsko ameriškega Vidovdanskega kongresa, Slovensko ameriškega kongresa in Bolgarsko-Macedonskega kongresa v Ameriki.

Naloga tega odbora je zapopadena v programu desetih točk, objavljenih ob priliki njegove ustanovitve v našem tisku ter v njegovem lastnem "Bulletinu."

V svrho čim uspešnejšega izvajanja zadanih nalog, je bilo potrebno odpreti urad in spraviti v tek delovanje iz enega nalašč v ta namen organiziranega središča.

O širokopotezni aktivnosti Združenega odbora je narod precej dobro obveščen. Vzlic temu pa je potrebno istotako obaviti, kako se delovanje odbora vodi in izvaja v uradu, kakšen je način poslovanja odbora, s kolikimi stroški je to zvezano in na kakšen način se more zagotoviti zmagovanje teh stroškov, da se bo moglo z uspehom nadaljevati s tem potrebnim narodnim delom.

Še prej, ko se je odprlo urad v New Yorku, je bilo treba imeti zagotovljene finance za začetek stvari. To je bilo omogočeno po dveh rodoljubih in uvaževanih jugoslovanskih osebnostih, gg. Franjo Petrinoviču in Martinu Bogdanoviču, katera sta darovala v to svrho vsak po $2,500. S to vsoto $5,000 se je pričelo aktivno uradno poslovanje odbora 1. septembra 1943.

V samem začetku je bil glavni posel urada, da se po eni strani izdaja "Bulletin" a po drugi vzpostavi zveza z najvažnejšimi osebnostmi v ameriški javnosti, tisku in radiju. Kolike vrednosti je bilo to delo odbora, je razvidno iz dejstva, da so ameriški časnikarji in radijski komentatorji, kateri so do tedaj, z redkimi izjemami, poveličevali kvizlinga Mihajloviča, pričeli bolj in bolj upoštevati in prikazovati resnično stanje v Jugoslaviji ter poděrtavati veliko vlogo Narodne osvobodilne vojske pod poveljstvom maršala Tita. Nobenega dvoma ni, da je bila ta sprememba posledica neumornega delovanja Odbora in še posebno njegovega uglednega predsednika Louis Adamiča. Poznejši razvoj dogodkov v Jugoslaviji in konference v Moskvi in Teheranu potrjujejo pravilnost te analize.

S hitrim razvitjem našega odbora je bilo kmalu očitno, da postaja ta odbor središče vseh naprednih, demokratičnih jugoslovanskih struj med priseljenci, ter v politični integraciji in to ne samo v Združenih državah, pač pa širom sveta. Tako na primer Združeni odbor obdržava zveze z Jugoslovanskim odborom dr. Borisa Furlana v Londonu, z literalnimi elementi našega jugoslovanskega naroda v Mehiki, Kubi, Urugaju, Chile, kot tudi v Avstraliji ter v Novi Zelandiji. Kolikor se pa tiče Združenih držav samih, so se v mnogih krajih pričeli ustanavljati krajevni južnoslovanski odbori, kot v San Franciscu, St. Louisu, Milwaukee, itd.

Že pri prvih podvzetih korakih delovanja odbora je bilo očitno, da bodo nastali čez dalje večji stroški, ako bo hotel Združeni odbor izvesti program clevelandskega sestanka ter ga spremeniti v plodno delo. Samo izdajanje "Bulletina" stane $1500 ob vsaki izdaji, katera izide v okrog 30 tisoč izvodih. Dozdaj je izhajal po enkrat na mesec, od sedaj pa bo izšel pogosteje, če mogoče tedensko. Potreba obdrževanja stikov s prvaki ameriškega javnega mišljenja in z našim narodom v tej deželi ter v drugih deželah sveta, je združena z velikimi stroški, o katerih ni potrebno govoriti podrobno, ker je to pač samo ob sebi razumljivo, posebno, če se vzame v poštev, da je treba pogosto potovati v oddaljena središča. Brzojavi, telefonski in drugi postranski stroški se enako od meseca do meseca večajo ter so v te svrhe delovanju neizbežni, ker je včasih od točnosti dostave gotovih vesti odvisna uspešnost našega delovanja.

Osebje v uradu je številno omejeno ter razpodeljeno tako da je moč vršiti mnoge dolžnosti in naloge Odbora. Takoj v začetku je delal predsednik L. Adamič sam s pomočjo ene tajnice ter je bil čisto primoran, da je pomagal z rutinskim delom v uradu, kot z naslavljanjem kuvert in pisanjem stotine pisem v raznih jezikih. Mnogi naši vrli pomorščaki so pomagali brezplačno z raznim mehaničnim delom, kot z razpošiljanjem literature, pisanjem naslovov itd.

Akcija Odbora je našla popularen odziv ne samo v naši, ampak tudi v ameriški javnosti, a s tem se je delovanje urada povečalo in stroški so se povišali. Čez mesec dni se je uposlilo še eno tajnico, ker je potreba tako zahtevala in v svrho finančnih sredstev za uspešno izvajanje vseh obširnih poslov, se je osvojilo na seji ožjega odbora načrt za kampanjo, katere cilj je bil $30,000, katera vsota bi zagotovila poslovanje urada za leto 1944. Za organiziranje in izvedbo te kampanje je moral biti postavljen finančni tajnik.

Ker je Mr. Adamič preobložen z raznimi posli in delom ne more na dalje vršiti dela upravljanja urada Združenega odbora. Iz tega razloga je bilo določeno, da se nastavi enega glavnega tajnika, ki bo vzel v roke vodstvo dela, ki ga vrši Odbor.

Najvažnejši del delovanja urada je obveščanje ameriške javnosti in tukajšnjih južnoslovanskih naseobin o dogodkih v starem kraju. Treba je tudi skrbeti za propagiranje resnice o plemeniti borbi Osvobodilnega ljudskega gibanja, ki danes zajema celo Jugoslavijo in katero se je pričelo širiti tudi na Bolgarskem. O tej borbi je bilo razsejanih mnogo laži s strani korumpiranih in diskreditiranih včerajšnjih "gospodarjev" Jugoslavije. Pobijanje te strupene propagande, katere cilj je bil pocepljenje ali razdvajanje naroda tukaj, vzame enako veliko dela in truda. Odbor je točno rešil vprašanje te strani delovanja s tem, da je najel posebnega tiskovnega ravnatelja, katerega dolžnost je, da zalaga liste oziroma južnoslovanski tisk s publicitetnim materijalom, ter da pomaga Mr Adamiču z urejevanjem "Bulletina" in raznih pamfletov.

Tako torej izgleda danes delovanje našega urada, kateri se trudi, da ojača svojo delavnost in obenem poskrbi, da se udejstvujejo cilje Odbora v čim večji meri v novem letu 1944. Stroški urada sedaj znašajo približno tri tisoč dolarjev na mesec. Od teh pade skoro tri dele na literaturo, brzojave, najemnino, kable, telefone, potne stroške in slično.

Vsi stroški so kriti z dobrovoljnimi prispevki naroda. Razumljivo je, da z razvojem in večanjem delovanja rastejo tudi stroški, radi česar je potrebno, da se naše ljudstvo jev mesečno, od te vsote pa od stalno briga za to, da se zberejo sredstva za nadaljevanje od borovega dela. Potrebno je, da se poleg moralne podpore, ki jo izrekajo razne skupine, skuša na raznih koncertih ter drugih priredbah vedno imeti pred očmi dejstvo, da mora imeti Odbor finančno podporo za nadaljevanje svojega delovanja in radi tega naj gre po možnosti del čistega prebitka raznih prireditev med južnimi Slovani v sklad Odbora.

Slednji južni Slovan v Ameriki naj pomni, da je ena glavnih nalog Združenega odbora, da pomaga našim hrabrim bratom v stari domovini in spričo tega dejstva je vsak materijalni doprinesek ali prispevek direkten doprinos in pomoč v borbi naše slavne Osvobodilne vojske, ki je pod vodstvom maršala Tita.

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev

Vesti

Predsednik piše poslanico

Predsednik Roosevelt, ki ima velik prehlad, se še vedno drži v Beli hiši in sestavlja svojo poslanico na kongres.

Včeraj je predsednika za malo časa obiskal admiral Harold R. Stark, poveljnik ameriške mornarice v evropskih vodah, predno je zopet odpotoval v Evropo.

Suhaški kandidat ne dobi avtomobila

Claude A. Watson, suhaški predsedniški kandidat, je prosil OPA urad za dovoljenje, da bi smel kupiti avtomobil, s katerim bi po deželi mogel voditi svojo kampanjo. OPA pa tega ni dovolil.

Nedavno so tudi transportne oblasti odklonile Watsonovo prošnjo, da bi smel potovati z aeroplanom.

Podgane napravile veliko škodo

Urad za ribe in divjačino v Washingtonu je prišel do prepričanja, da so podgane največji saboterji, kajti urad ceni škodo, ki so jo preteklo leto napravile podgane po celi deželi, na okoli $200,000,000, za katero vsoto bi bilo mogoče zgraditi dve veliki oklopnici, ali pa tri velike matične ladje.

Lansko leto so podgane napravile toliko večjo škodo, ne zato, ker jih je bilo več, temveč ker je cena živilom tako zelo poskočila.

Oni, ki se zanimajo za podgane, pravijo, da je po vseh ameriških farmah okoli 60 miljanov podgan. Farma je za podgano največja trdnjava, ima dovolj skrivališč in dovolj živeža. Število podgan se po mestih vsled novih hiš, ki so kolikor mogoče varno zgrajene proti podganam in vsled bolj vestnega pobiranja odpadkov z vsakim letom manjša. Jako mnogo podgan je bilo prejšnje čase po konjskih hlevih in ker je vedno manj konj, so se podgane preselile na farme.

ZLATO IZ ABESINIJE.

Kakor poročajo z nimskega vira, so pridobili v prvih 8 mesecih letošnjega leta v Abesiniji 299 kg zlata. V primri z lanskimi 27 kg zlata, pomni letošnja produkcija lepo pridobitev.

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

ZINKA MILANOVA VIDI ZMAGO SVOJEGA LJUDSTVA

V magazinski prilogi uglednega lista "New York Post" je bil dne 5. januarja priobčen intervju, ki ga je imela poročevalka Mary Braggiotti z jugoslovansko pevko Zinko Milanovo, katera letos nastopa v Metropolitan operi v vlogi "Norme". Poročevalka piše:

"Med onimi, ki željno in z zanimanjem prečitajo vsak drobec vesti, ki pridejo iz Jugoslavije, je Zinka Milanov, jugoslovanska pevka, katere krasen soprinski glas je letos Metropolitan operi omogočil predstavo Bellinove opere "Norme" prvič v šestih letih.

"Kostanjelasa primadona prihaja iz Zagreba na Hrvaškem, odkoder je tudi maršal Tito, na katerega je ponosna, kot bi bil njen lasten brat.

" 'Tito je velik človek,' je dejala pevka, "on se bori za svobodo—svobodo revnega ljudstva, ljudstva v splošnem, — delavcev — vseh ljudi, ki tvorijo pravo vrednoto. Oni drugi se borijo za kralja — in na svoj način je to v zvezi z naciji. To je težko pojasniti.'

"Zinka in njen mož, Predrag Milanov, ki je bil dobro poznan oderski igralec v Zagrebu, nista prejela od svojcev in prijateljev v starem kraju nobene besede že od meseca maja leta 1942. Pevkin očen je bil 35 let godbeni kapelnik v Zagrebu. Nej brat je profesor glasbe v tamošnji glasbeni akademiji, a njen bratranec, slikar, pa je partizanski borec.

" 'Jugoslovani se znajo boriti, kaj?' je dejala in stresla z glavo, njene temne oči pa so zažarele. 'Jaz sem Jugoslovanka—tudi jaz sem včasih bojevita,' se je zasmejala — in človek si je to lahko predstavljal.

" 'Kolegi mojega moža v Zagrebu,' je nadaljevala resno, 'igrajo teater in se borijo vmes. Igrajo, da pomagajo držati ljudstvo v dobrem razpoloženju. Energični so. Skoro brez hrane so in se vseeno borijo. Že pred dvema letoma niso imeli mesa, ne mila, ne toplote—Nemci so pokradli vsa drva. Oh — jaz ne upam — jaz sem prepričana, da bo moje ljudstvo zmagalo. Borijo se z dušo in srcem.'

"Najbližji stik, ki sta ga imela Milanova z Jugoslavijo po dolgih mesecih, je bilo srečanje s partizanom, ki je bil ujet po Nemcih in je potem ušel iz nemškega ujetništva.

" 'On nam je povedal strašne storije. Ena je bila o otrocih, ki so v nekem majhnem kraju peli narodne pesmi v šoli. Bilo jih je 150 in Nemci so prišli v šolo in so vse zgnali ven ter jih postrelili. Učitelj je prosil, naj ustrelijo raje njega, toda oni so pobili vse otroke.'

" 'Res ne vem zakaj se ti ljudje (Nemci) borijo. Gotovo pa je, da bodo doživeli svojo kazen. Po vojni mislim, da bodo morali izginiti. Vse bi bilo treba pobiti. Jaz ne maram Nemcev. Ko mi kdo pravi, da je v Nemčiji tudi mnogo dobrih ljudi, odgovorim, da če so dobri in ne marajo Hitlerja, zakaj ne napravijo revolucije?'

"Milanova živita v apartmentu na Central Park West, ki je moderno opremljen in dekoriran.

" 'Zelo ljubim svoj dom,' je dejala sopranistinja, ki je visoke in klasične postave. 'Me Jugoslovanke nismo, kakor ve ameriške ženske. Smo bolj sramežljive in manj navajene na družabno življeje. Živimo mirno v svojih domovih z našimi soprogi in otroci. Da — jaz bi rada imela enkrat čas za otroke. V "Normi" imam dva otroka. To je lepo.'

"Zinka je pela od svojega četrtega leta naprej. Pa ne zgolj otroških pesmi, pač pa prave skladbe. Ko ji je bilo osem let je že pela "Carmen" na domači glasbeni predstavi. Pri štirinajstih letih je bil njen glas že tako dozorel, da je mogla vstopiti v glasbeni konservatorij v Zagrebu. Debut je napravila v operi kot Leonora v "Il Trovatore" in v ravno isti vlogi je prvič nastopila v Metropolitan operi, 1. decembra 1937.

"Zinka je nastopila s Toscaninijem trinajstkrat, navadno v "Requiem" ali pa v Bethovnovi skladbi "Missa Solemnis" in sicer v Londonu, New Yorku, Lucernu, Buenos Aires ter drugod.

"Opera "Aida" je njena srečna opera, ker ko je pela glavno vlogo v tej operi v Pragi leta 1937, sta jo slišala Edward Johnson in Arthur Bodansky, ki sta jo angažirala takoj za Metropolitan opero."

JUGOSLOVANI
občudujejo in ploskajo najmogočnejšemu izmed vseh filmov—
"SEVERNA ZVEZDA"
s 24 največjimi ameriškimi igralci
Slovanski narodni plesi, praznovanje žetve, godbeniki, plesalci, pevci . . . Krasna povest in železna volja vaščanov male ruske vasi, da iztrebijo nacije — vas bo tisočkrat razveselila.
Tri miljone je veljalo ta film.
SEDAJ KAŽEJO V
NEW VICTORIA
BROADWAY in 46. CESTA
New York City
Nepretrgane Predstave
Ljudske cene
Polnočna predstava vsaki večer
Vstop ob 9. zjutraj

ZAHVALA

Tem potom se prav prisrčno lepo zahvaljujeva vsem našim prijateljem širom Amerike, kateri so se naju spomnili z božičnimi voščili. Ker smo zelo zaposljeni v najini trgovini, torej je bilo nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Vse prav lepo pozdravljava ter želiva veselo novo leto 1944.

Frances & John Lupšina
GROCERIJA in MESNICA
10201 Prince Avenue Cleveland 5, Ohio

Kratka Dnevna Zgodba

MIKLAVEC:

NOČ NA STAREGA LETA DAN

Bilo je v mrzli noči na starega lea dan. Sari Aleksij, štejoč nad sedemdeset let, slonel je pri oknu svoje koče. Žalostno je povzdignil oči k nebu in je bilo posuto z nebrojnimi zvezdicami, globoko je vzdihnil, ter potem zopet povesil oči na tlom. Misiil je ubogi starček, kako kratko je človeško življenje, jedva ga je začetek, pa je zopet ga je konec. A misilil je tudi na smrt, ki ne prizanaša sivi starosti, ter seli drugega za drugim iz te solzne doline. In smrt — ta ni bila več daleč od njega, kajti Aleksij je prestopil že sedemdeseto leto svojega življenja; ali namesto počitka in prijaznih spominov, stal mu je grozen spomin pred očmi, spomin bridkosti in zlih dni, katerih je bilo polno njegovo življenje. Zdravje njegovo je bilo le na videz, duša potrta, srce prenapolnjeno žalosti in grenkobe. Lica so mu bila bleda in strhla, a oči so izvedočile, da je že nekatera solza kanila iz njih. Dnevi minule mladosti so mu stopili pred oči. Spomnil se je onega prevažnega trenotka, ko so mu dali oče pota na izbiro: "Prvi teh potov,' mu je rekel, "pripelje te do sreče in duševnega miru, a drugi te popelje v brezno, iz katerega ni več nobene otetbe."

Gorje — tesnoba se mu ja polastila srca, strup mu je zaprl usta in šele zdaj so se mu odprle oči, da je spoznal, katero pot si je izbral

Vnovič podvigne oči k nebu, ter globoko vzdihne:

"O, povrnite se dnevi moje mladosti! Oče, denite me vnovič na razpotje življenja, da si izberem pravo pot!"

Ali zaman: mladost je že davno minila in oče že davno ni več živel. Zapazil je zdaj Aleksij dva bleda ognja, ki sta začela goreti v močvirni dolini, a naglo sta zopet izginila izpod njegovih oči. To videč, rekel je sam k sebi: "Takšni so bili dnevi moje odločbe!" Zagledal je potem zvezdo, ki se je vtrnila z jasnega neba; vzletela je in se naglo izgubila z neizmernem podnebnem prostoru. "Tako se pojde iz tega sveta," je zaklical Aleksij in vest ga je začela vnovič skleti in srce mu je jelo krvaveti.

Zdaj se spomni vseh onih, ki so bili ž njim enakih let, ki so se otroci nekdaj igrali ž njim, a Boga služeč v mladosti, dobri in pošteni so zdaj ljudje, srečni očetje, živeč v miru in zadovoljnosti. Kako veselo ti zdaj skončujejo staro leto in pozdravljajo novo, ki ravno prihaja! —

V tem trenutku vdari kladivo ob zvon, ter oznani nastop novemu letu. Krepko zadoni tak glas na ušesi starega Aleksija. Ta čarodejni odmev ga spomni na preljube starše, spomni na one njihove prošnje, katere so vsakega leta ob tej dobi pošiljali do ljubega Boga za svojega sina; spomni ga naukov in opominov, katere so mu dajali, in blagoslova na smrtni postelji, katerega ni bil vreden!

Pobit žalosti, bridkosti in sramote, ne more dalje gledati v jasno nebo, kjer bivajo njegovi dobri rajni starši, povesi oči k tlom in iz njih se zaleskotajo goste solze, tihi vzdihljaji se mu izvijo iz prs in še enkrat zakliče:

"'Povrni se, ljuba mladost — povrni!'"

In mladost se je povrnila, ker to so bile le bridke sanje ki so mučile Aleksijevo srce v mrzli noči pred prvim dnevom pričenjajočega se mladega leta. Aleksij je bil še čvrst mladenič v najlepšem cvetu svojega življenja, starost je bila zgolj domišljija, ali bledi resnici podobna. Prebudivši se vstane iz postelje, pade na kolena in zahvali Boga za veliko milost, da zamore še zapustiti pot pregrehe, ter se vrniti na pot kreposti, ki osrečuje človeka in mu daje pravo srečo. Povrnil se je Aleksij na pravo pot in je našel srečo, mir in zadovoljnost.

NAŠI ZASTOPNIKI

California:
San Francisco, Jacob Laushin*
Colorado:
Pueblo, Peter Culig
Walsenburg, M. J. Bajuk*
Indiana:
Indianapolis: Fr. Markich
Illinois:
Chicago, Joseph Bevčič*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Martin Dolene
North Chicago in Waukegan, Math Waršek
Michigan:
Detroit, L. Piankar*
Minnesota:
Chisholm, J. Lukanich
Ely, Jos. J. Peshel
Eveleth, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vessel
Montana:
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa
Nebraska:
Omaha, P. Broderick
New York:
Gowanda, Karl Strnisha*
Little Falls, Frank Masle*
Worcester, Peter Rode*
Ohio:
Barberton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Resnik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj
Oregon:
Oregon City, J. Koblar
Pennsylvania:
Bessemer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec*
Coverdale in okolica, Jos. Paternel
Export, Louis Supančič*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Joseph Kerin
Imperial, Vence Palcich
Johnstown, John Polantz*
Krayn, Ant. Tauželj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Žust*
Pittsburgh in okolica, Philip Prugar
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schifrer*
West Newton, Joseph Jovan
Wisconsin:
Milwaukee, West Allis, Frank Skok*
Sheboygan, Anton Kolar
Wyoming:
Rock Springs, Louis Tauchar*
Diamondville, Joe Rolich

(*Zastopniki, ki imajo poleg imena *, so upravičeni obiskati tudi druge naselbine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

Vsak zastopnik izda potrdilo za svote, katere je prejel. Zastopnike toplo priporočamo.—Uprava "Glas Naroda"

VSI ne moremo iti na bojišče se vojskovati proti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zasigurajo redno dopošiljanje lista, lahko gredo upravništvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnapraj plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

ČLOVEK RAZISKUJE OGNJENIKE

Nedavno se je znani ognjenik Etna na Siciliji, ki je bil v prejšnjih časih zelo delaven, potem pa je dalj časa miroval, prebudi ik novemu življenju. Pihnil je v zrak velikanski oblak pepela, ki se je spustil v okolici v premeru 60 milj na tla in pokril vse s tenko plastjo prahu. K sreči ni bil ta vulkanski dež niti žareča lava, niti tako imenovani silno nevarni "goreči oblak" ampak le mrzel pepel.

"Vulkanologi," tako bi imenovali znanstvenike, ki raziskujejo ognjenike in pojave, ki so v zvezi z njimi — med njimi sta danes najbolj znana Italijan Mercalli in Francoz Lacroix — razlikujejo tri vrste ognjenikov in vulkanskih izbruhov. To razlikovanje ni brez pomena za prebivalstvo, ki je naseljeno v akcijskem območju ognjenikov. Prvo skupino tvori "havajski tip" ognjenikov; žrela teh ognjenikov segajo neposredno do razbeljenih podzemskih plasti prav do jezera lave. Kadar postane notranji pritisk prehud, se dviga lava po žrelu ognjenika navzgor in se nato razlije po grebenih. Za loveške naselbine obdelano zemljo je tak šen vulkanski izbruh katastrofalen, toda ni življenjsko nevaren, kajti lava je gosta gmota, ki se pomika naprej s polžovo hitrostjo.. V eni uri se priplazi komaj 10 do 12 m daleč.

Drugi tip vulkanov, ki nosi naziv po znanem ognjeniku Stromboliju na Liparskih otokih, je že mnogo nevarnejši. Žrelo teh ognjenikov pokriva krhka skorja in kadar postane pritisk iz notranjosti zemlje prehud, se ta skorja razleti in nastane prava eksplozija. Lava bruhne visoko v zrak in pada nazaj na zemljo v obliki drobnega pepelnatega dežja. Najbolj nevarna pa je tretja skupina ognjenikov, tako imenovana "vezuvska" skupina. Masivni zamašek iz ohlajene in strjene lave zapira nekje v globini ognjenikovo žrelo ter se ustavlja pritisku žareče lave. Če se v notranjosti pritisk poveča, naraste tudi protipritisk zamaška. Ti dve sili se borita toliko časa, dokler zamašek med silno eksplozijo ne zleti v zrak, a mur sledi neizmerna katastrofa, ki je nekoč v kratkih trenutkih uničila Pompeje, Stabije in Herkulanej in pozneje še na stotine drugih cvetočih mest v raznih delih sveta.

Te "vezuvske" ognjniške izbruhe spremlja tudi čuden in strahoten pojav "gorečih oblakov." Visoko v zrak pognana lava nosi s seboj milijarde drobnih in razbeljenih kremenastih kamenčkov, ki se dvignejo do višine 2000 metrov in padajo na zemljo v obliki vetrovnega smrka, pri čemer drve po pobočjihh gora in grebenih s hitrostjo 60 km na uro. Iz teh oblakov streljajo bliski in njihov strašni ogenj uniči vse, kar najde na potu. Najplodnejši zemlji vzame za stoletja rodovitnost. Ti "goreči oblaki" opravljajo svoje uničevalno delo z nezaslišano točnostjo in natančnostjo. Ob vulkanskih katastrofah so že našli mrliče, pri katerih je bila sežgana le polovica telesa, ker se jih je "goreči oblak" na svoji poti le dotaknil.

Kakor so ognjeniški izbruhi in "goreči oblaki" po eni strani katastrofalni za človeško kulturo, tako so po drugi strani vendarle za znanost neprecenljivega pomena. Raziskovalci zemeljske skorje, geologi so mogli s pomočjo raziskovanj lave priti mnogo bliže vprašanju, katerega rešitev za nima vse človeštvo, koliko je stara zemlja.

Lava, ki prispe na zemeljsko površje iz silnih globin zemlje, vsebuje namreč številne sledi kovinskih snovi, in med temi sledi tudi treh elementov, ki so v tem pogledu zelo zgovorni: to so radij, uran in thorij. Radij, ki je najčudovitejša kovina, ima lastnost, da se sama od sebe spreminja in preobrazuje. Postopek te preobrazbe teče s silno točnostjo in enakomernostjo; radij se preobrazi najprej v radon, potem v plin helij in slednjič v čisto navaden svinec. Trajanje tega postopka pa je zmerom enako in povsem neodvisno od vplivov temperature. Določena množina radija potrebuje za to preobrazbo 34 stoletij.

Obe ostali kovini, uran in thorij imata iste lastnosti ter se preobrazujeta na podoben način, vendar mnogo bolj počasi ,to pa zaradi manjše radioaktivnosti teh dveh snovi.

Kjer pri radiju računamo s stoletji, moramo pri uranu računati z milijoni let, pri thoriju pa z milijoni stoletij. In tako so sestavili uro, s katero naj bi se poskusilo meriti starost zemlje. Na tej uri je thorij urni, uran minutni, radij pa sekundni kazalec.

VZPENJAČA NA DNU RUDNIKA

Prvo vzpenjačo na zobata kolesa pod zemljo so zgradili v nekem rudniku bakrene rude v Mansfieldu. Rovi so tu od ostalih obratov tako oddaljeni, da je prišlo, kakor so izračunali, pri 8 in polurnem delavniku na rudarja za produktivno delo komaj 6 in pol ure, mesttoma celo samo 5 in pol ure. Da bi pospešili prevoz delavstva na delovne prostore, so že pred 6 leti postavili v obrat žično železnico, ki teče na tračnicah, pred dvema letoma pa so sklenili dopolniti to delo z električno vzpenjačo na zobata kolesa do najglobljeglobine rudnika, ki so jo sedaj dovršili in ki rabi enako prevažanju osebja, kakor nako pane rude.

Proga je dolga skoraj tri kilometre in ima naklona 6 stopinj. Tirna širina znaša 90 cr. po sredi so pa vdelali zobato tirnico iz litega železa. Ker so temperature v globini stalno enake, so tračnice polagali lahko gladko drugo k drugi brez preskdkov, tako da teče železnica mirno in brez sunkov po tej progi. Njena povprečna brzina pri vzpenjanju in vožnji navzdol je 11 km na uro. Čeprav je naprava veljala 1 milijon mark, se bo ta izdatek rentiral, kajti na izdatkih za dosej neprodiktivno uporabljeni čas, bodo prištedili .eč nego 14 milijonov mark.

ZAVAROVANE MULE.

Ameriška vlada ima poseben urad, ki sprejema od farmarjev zavarovanja na mule. Vlada ta zavarovanja podpira. Za nekoliko centov na mesec dobi farmar pravico kupiti si v primeru, da njegova mula pogine "naravne smrti" novo žival in sicer na državne stroške. Tudi morebitne stroške za živinozdravnika krije zavarovalnica. V primeru, da žival pade od nesreče, pa nadomesti vlada farmarju nabavno ceno celo v dvakratnem iznosu. Nasprotno pa so uradni krogi odklonili predlog, da bi ustvarili tudi poseben sklad, iz katerega naj bi se vzdrževale stare, penzionirane mule.

OSVOBODILNO LETO 1944

Napisal John Crown

(ONA) — Osvoboditev Evrope je zdaj določena za leto 1944 — prvič je bilo obljubljeno odrešenje za določen čas, in sicer od mož, ki so za tako obljubo merodajni.

V letu 1943 so zasužnjeni narodi morali čakati, mnogi v nastrašnejši agoniji, na odrešenje — bilo je leto upanja, ne leto izpolnitve. In mnogo je bilo v tem letu sprememb v duševni in materijalni strukturi Evrope.

Eno ime je v Jugoslaviji postajalo vse večje in večje — na koncu leta je bilo postalo ime prve veličine. To je Tito. Njegovi partizani so na Balkanu napravili fronto in ustvarili predpogoje za nastanek provizorične vlade v notranjosti Jugoslavije.

Komedija italijansko-hrvaške kraljevine se je končala s predajo Italije. "Hrvaški kralj" italijanski vojvoda, ni bil sploh nikdar prišel v svojo kraljevino.

Na Poljskem je bilo to leto masakrov. Židje v Varšavskem getu so se borili proti nemškim tankom, ognjemetom in letalom. Podtalni pokret je obsojal na smrt Nemce in izdajalce .

Na Češkem je vladala eksplatacija nemških osvojevalcev. Sabotaža in moritve so se nadaljevale.

Na Nizozemskem so patrioti ubili mnogo Nemcev in domačih izdajalcev. Ko so tulipe cvetele, je divjala smrt in strahoten teror..

V Belgiji so Belgijci prelivali svojo lastno a tudi mnogo nemške krvi. Delavci nočejo v Nemčijo in se raje priključujejo podtalnemu gibanju. Belgijske železnice so disorganizirane.

Danska, najbolj mirna od vseh zasedenih dežel, je tudi izbruhnila v mesecu avgustu In kralj je postal nemški ujetnik na svojem gradu. Do konca novembra je pribežalo na Švedsko 11,000 beguncev iz Danske pod režimom Gestapa.

Kvizling na Norveškem, je preživel še eno leto, toda pred božičem je moralo Gestapo zasesti univerzo v Oslo, ter so odvedli 3,000 mož v Nemčijo.

V Grčiji je naraščala sila gnerilskega gibanja. Obenem pa so se razvile nasprotne sile in nastala je meščanska vojna.

V balttskih deželah je bilo to leto jako trdo — Nemci so zaprli vse univerze in knjižnice in izropali zaklade umetnin.

Celo v mali vojvodini Luksemburški je bil odpor hud in živ. Njeno ozemlje so preplavili Nemci na begu pred angleškimi bombami.

O Stalinovem voščilu ministru Puriću

Pred par dnevi je naš list prinesel vest, ki je bila povzeta po prvih tiskanih poročilih o Stalinovem Novoletnemu voščilu predsedniku jugoslovanske zamejne vlade, Puriću, o katerem je bilo zapisano, da je obelodanil Stalinovo voščilo, katero je bilo le delno citirano.

Sedaj je iz celotnega brzojava, ki ga je prejela jugoslovanska zamejna vlada iz Londona razvidno, da ni Stalin pravzaprav voščil Puriću nič, ampak je le odgovoril na uradno voščilo, ki je bilo po jugoslovanski zamejni vladi poslano v Moskvo. Polovične citacije v listih pa so delale vtis, kakor da je Stalin izrecno voščil zamejni vladi oziroma njenemu predsednku Puriću Novo leto.

Stalinova tozadevna brzojavka naglaša, da je poslana v odgovor na Novoletno voščilo jugoslovanske zamejne vlade in pravi:

"Prosim sprejmite zahvalo za tople pozdrave in želje poslane meni in sovjetskemu ljudstvu ob Novem letu. Prepričan sem, da bo leto 1944 leto novih zmag za Združene narode, ter da ni več daleč moment, ko bo jugoslovansko ljudstvo doseglo osvobojenje izpod Hitlerjevega jarma."

Rdeči križ išče pomoči

Generalni major Robert C. Davis, predsednik newyorške podružnice Rdečega križa je postavil posebni odbor, čeg ar naloga bo vpisati kot prostovoljne pomočnice pri Rdečem križu žene vojakov in mornarjev. Predsednica odbora je Mrs Ralph K. Robertson.

SONART REKORDI

Nove slovenske plošče!

Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

M595—Wedding Polka
(Ne bom se možila; Ti pa jest, pa židana marela)
Wedding Waltz
Slovenski Waltz
Pojo Rupnick sestre

M596—Jeep Polka
(Mat' potico pečejo)
Marine — polka

575—Terezinka — polka
Na planincah—valček

Lepe Melodije
Duquesne University Tamburica Orkester

M575—Na Marijance, polka
Kje so moje rožice
Marička pegla—polka

Jerry Koprivšek in orkester

M575—Terezinka polka
Na planincah—valček

Za tozadevni cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.
463 W. 42nd ST., NEW YORK

NOVA IZDAJA
Hammondov SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "GLASU NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Dober zaslužek dobe:

ŠIVALKE SLAMNIKOV

Tedensko ali delo od kosa. na milon in Reo in druge vrste kite. Dolga sezija. Vprašate lahko vsak delovnik izvzemši v soboto.

BERWICK HATS
(15th floor)
54 West 39th Street
New York City

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

Note

KLAVIR *ali* **ca PIANO HARMONIKO**

35 centov komad — 3 za $1.—

* Breezes of Spring
  Time of Blossom (Cvetni čas)
* Po Jezeru
  Kolo
* Tam na vrtni gredi
  Maribor Waltz
* Spavaj Milka Moja
  Orphan Waltz
* Dekle na vrtu
  Oj, Marička, pegljaj
* Barčica
  Mladi kapetane
* Gremo na Štajersko
  Štajerlš
* Happy Polka
  Če na tujem
* Slovenian Dance
  Vanda Polka
* Židana marela
  Veseli bratci
* Ohio Valley
  Sylvia Polka
* Zvedel sem nekaj
  Ko ptičica ta mala
* Pojdi z menoj
  Dol s planine
* Kadar boš ti vandrat šel

ZVEZEK 10 SLOVENSKIH PESMI za piano-harmoniko za $1.

Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka

Naročite pri:
Knjigarni Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja **Louis Adamič-a**

ZA CENO **$2.50** ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, daje pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanji vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenci v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in je priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov . . Čitanje te knjige je bogato plačano." — — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošiljam Money Order za $..... za lastnoročno podpisano(i) knjigo(i):

.....

.....

Moje ime .....

Št., ulica ali Box št. .....

Mesto in država .....

"Glas Naroda"
216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

93

DEVETO POGLAVJE

Pod šotorom, ki je bil zunaj pokrit s kocinastimi kožami, znotraj pa podvlečen z azijsko tkanino, je ležal na dragi preprogi Tunjuš. Pri vhodu je klečal Balambak.

Kadar je hunski glavar odprl oči, se mu je stari svetovalec do tal priklonil. Toda Tunjuš je zaklopil oči in Balambak je pokorno čakal trenotka, da mu pove glavar, čemu ga je klical.

Ko je Tunjuš že devetič odprl oči, je privzdignil glavo, pogledal v sklonjenega Balambaka in izpregovoril:

"Ti si prepričan, da je oni starec, ki se je zvalil od strahu s konja, ko me je ugledal pri hrastovem gozdiču, tisti godec, tisti Sloven?"

"Naj oslepim, da ne vidim nikdar več tvojega kraljevskega obličja, če se motim!"

"Torej Iztok, sin Svarunov, in ta godec sta nam ukradla konja, ko smo nočevali ob Tonzusu?"

"Iztok Svarunič in godec Radovan!"

"In nam izmaličila napad na Epafrodita?"

"Tako mi slave Atilove — onadva!"

Tunjuš je zopet zaklopil oči in dolgo molčal.

"Ali so se vrnili odposlanci?"

"Niso se."

"Danes morajo priti!"

"Pridejo! Čokni jih čakajo na bregu."

"Privedi jih takoj k meni, da sporoče o Svarunovem gradišču!"

Balambak je priklonil čelo do tal v znamenje, da se zgodi po gospodovi besedi. Toda čelo je obtičalo na tleh v ponižni prošnji.

"Balambak, kaj bi govoril? Odpri usta!"

"Tvoja ponižna dekla, kraljica rodu našega, sonce krasote, cvetoča Alanka, hrepeni po tebi. V solzah se topi njeno srce, ker je žalostno lice njenega gospoda".

Tunjuš je položil glavo na beli hermelin in motril z drobnimi očmi zlati akantov list na stropu šotora.

"Naj se razjoka ob meni!"

"Kakor morje je tvoja dobrotljivost!"

Stari Hun je odšel po Tunjuševo najmlajšo ženo, prekrasno Alanko.

Kmalu se je naztočil pod šotorom omamni vonj, ki je puhtel iz obleke kraljice Hunov. Tunjuš je okrenil glavo. Iztegnil je malomarno lopatasto roko po ležišču. Alanka jo je prijela in posula s poljubi hrepenečih ustnic. Sedla je k njemu, položila mu drobno, mehko roko na vroče čelo in šepetala:

"Kdo je zastrupil življenje mojemu orlu? Kdo je kanil v sladko kupo kapljo grenkosti?"

Tunjuš ni dvignil trepalnic. Krog širokih ustnic mu je igrala slast, s katero si je pasel dušo ob trpljenju Alanke. In ona je videla te utripljaje, ki so se ji nemo krohotali in jo pehali s prestola kraljice v robstvo umazane dekle, iz naročja kraljevega v objem divjemu molojcu. Kri ji je kipela, temna — kakor baržun mehka lica so se razpalila, prsi so se vzvalovile. Ni se mogla ovladati v groznem ljubosumju. Pritisnila je svoje vroče lice k njegovemu in v solzah govorila prekletstvo:

"Naj oslepe tiste oči, ki so nastrehle s pogledi strup v srce mojega orla! Naj izteko kakor gnojni mehurji, obadi naj zaležejo črve v ono lice, ki je ovražilo srce mojemu gospodu!"

Huna je zamamil vonj. Skrčil je iztegnjeno roko in jo ovil Alanki krog vratu. Dvignil je trepalnice, temne iskre njegovih oči so se zagreble v noč Alankinega pogleda.

Toda le za trenotek. V teh očeh ni bilo jasnega neba kakor v očeh Ljubinice. Črti so spali za temi dolgimi vejicami. Roka, ki je bila objela Alanko, se je skrčila. Bolesten krik se je razlegel v šotoru. Tunjuš je pahnil ženo od sebe in grčal:

"Ven, ven! Proč, sovražim te!"

Za plakajočo so se zagrnile zavese. Hun se je prevalil na ležišču in zakopal obraz v hermelin. Dolgi prsti so grebli po krznu in trgali kosme iz njega. Hropeč se je stregal v divjem koprnenju, glavo so mu posule potne kaplje, za nohti je čutil bolečino in grgral je napol izrečene besede.

"Ona, samo ona — Ljubinica — sicer umrem!"

"Poslanci!" se je oglasil Balambak.

Tunjuš je buhnil kvišku. S krvjo podplute oči je uprl v starca.

"Kako?" je iztrsnil iz širokih prsi.

"Gradišče prazno. Vse odšlo na vojsko. Deklice pulijo lan!"

Tunjušu so se izbulile oči, skozi nosnice mu je piskalo čez dalje glasneje, prsi so se mu dvigale in širile, dokler ni izbruhnilo iz njih povejle:

"Osedlajte petnajst najhitrejših konj! Predrožite jih preko Donave!"

Balambak se je priklonil z žalostjo na licu. Za šotorom je zaplakala Alanka.

Tunjuš je iztegnil roko po meču. Čini prsti so se okrenili jermena kakor kremplji roparice. Ko je slišal plač Alanke, je zakričal, da se je razleglo iz šotora:

"Moja bo — Ljubinica!"

DESETO POGLAVJE

Vojska med Anti in Sloveni se je bila prav ob prihodu Iztokovem razbesnela do vrhunca. Mirovala ni več niti zadruga krog Svarunovega gradišča. Če so mu bili doslej le divji pretepi razbrzdanih pastirjev, spopadi posameznih družin, so se združile poslej velike tolpe, si izbirale veljake za vojvode in udarjale na posestva Slovenov, izzivale, zapeljevale in pregovarjale sužnje krščenike, da so utekli gospodarjem in se, upajoč prostoti, priključili napadajočim Antom.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

POTAPLJAČI V IZVIRIH LJUBLJANICE

Ves Dinarski sklop, ki gre vzporedno z Jadranskim morjem od severovzhoda proti jugovzhodu, sestoji v pretežni meri iz apnenca, ki omogoča nastanek čudovitih in na prvi pogled nerazumljivih kraških pojavov. Ti pojavi nam označujejo kraški svet. V takem ozemlju, sestoječem iz apnenca, so velike zaprte doline, nadalje na gosto posejane, lijakom podobne vrtače, podzemske jame, prekinjeni vodni toki in obsežni deli kamenite in neplodne površine. Vsi ti pojavi so v zvezi z delovanjem vode na apnenčeve sklade. Najbolj izraziti pa so med temi pojavi prekinjenih vodnih tokov, ki jih imenujemo ponikalnice.

Med vsemi ponikalnicami, izvirajočimi na Krasu našega slovenskega ozemlja, pa je prav gotovo najlepši vzgled Ljubljanica. Ljubljanica sicer ne teče ves čas po kraškem ozemlju, kljub tem nam primerjava pokaže, da ima Ljubljanica v svojem glavnem toku kljub temu eno tretjino dolžine svojega toka pod zemljo, dve tretjini pa nad zemljo. Če pa primerjamo tok Ljubljanice le glede na kratko ozemlje, v katerem teče, pridemo do zaključka da teče Ljubljanica na 80 km dolgi kraški progi skupno več kakor 40 km pod zemljo.

Društvo za raziskavanje jam v Ljubljani že dolga leta zasleduje in preiskuje kraške jame, ki jih je vse polno na našem Krasu. S posebno žilavostjo zasleduje podzemske vodne toke, ki jih pa žal ni mogoče odkriti v večjem obsegu. Tako ponikuje na Planinskem polju Unica, ki prihaja 10 km zračne črte naprej pri izvirih na Vrhniki kot Ljubljanica zopet na dan. Od Planinskega polja do Vrhnike ni bilo mogoče nikjer najti večje kraške jame, v kateri bi tekla podzemska Ljubljanica v daljšem toku. Le v nad 200 m globokem prepadu Gradišnici pri Logatcu so opazili na dnu manjši vodni tok, ki bi bil lahko del podzemske Ljubljanice. Tudi vsi poskusi, priti do podzemskega toka Ljubljanice pri požiralnikih in jamah ob robu Planinskega polja, niso privedli do nobenega stvarnega uspeha. Tako je ostala le zadnja možnost: prodreti v podzemski tok Ljubljanice skozi izvirke Ljubljanice na Vrhniki.

Člani društva za raziskavanje jam so se zato odločili, da bodo poskusili s potapljaškimi oblekami, napravljenimi kar doma za silo, priti v izvire Ljubljanice. Ta oprema se je pri potapljaču dobro obnesla, bila pa je nerodna v toliko, ker se potapljač ni smel pripogniti. V tem primeru je zrak namreč ušel iz povezника in voda je zalila glavo potapljača, hkrati pa mu je ušla za vratom tudi pod nepremočljivo obleko.

Končno so pričeli s preiskavo izvirov Ljubljanice. Izvirov Ljubljanice je več. Samo večjih izvirkov je ob Vrnhiki in Verdu enajst, vsi so v nadmorski višini 290 do 300 m. Izvirki se hitro združujejo in tako nastajajo važnejši rokavi, ki jih imenujemo Velika Ljubljanica, Mala Ljubljanica in Ljubna. Mala Ljubljanica izvira blizu državne ceste ob začetku vrhniških rid v Velikem in Malem Močilniku, ki je znan slehernemu obiskovalcu Vrhnike. Velika Ljubljanica pa ima izvirke v Retovju pri Verdu. Pri Verdu izvira tudi Lubija, ki teče v močnih vijugah proti severovzhodu v Ljubljanico, v kateri sta se že združili po kratkem toku Velika in Mala Ljubljanica. Izvirki v Močilniku so za preiskavo s potapljačem nedostopni, ker tam voda prihaja skozi številne razpoke, med skladi je skozi sesut kamenit grušč. Tudi izvir Lubije je neprehoden. Izviri Velike Ljubljanice v Retovju pa so drugačni. Stranski izvir, tako imenovano Malo Retovje je pod visoko strmo obrezano steno, pod katero stoji tudi v največji suši globok zelen tolmun vode. Ob povodnjih pa na tem mestu prihajajo na dan velikanske množine vode in sredi tolmuna vre voda na dan s pravim kupom. Podobno je z Velikim Retovjem, ki je nekoliko naprej v koncu doline prav tako pod navpično sivo kamenito steno. Velike množine vode ob povodnjih so upravičevale sklep, da mora prihajati voda v te izvire po razsežnejših podzemskih vodnih rovih, ki bi bili tudi za človeka dostopni, če bi se mogel gibati pod vodo.

Ekspedicija članov jamskega društva se je torej lotila izvirkov v Malem in Velikem Retovju. Ljubljanica je bila tako nizka, da v teh izvirkih voda sploh ni tekla, ampak je le stala mirno v tolmunu in malenkostno pronicala skozi grušč. Tudi tu sta se potapljača odločila za enostavnejšo potapljaško opremo brez povezника. Prvi potapljač je šel v Malo Retovje, oblekel se je v nepremočljivo obleko, ki pa sedaj ni imela drugega namena, kakor varovati potapljača pred mrazom, saj je bila pri vratu odprta. Služila pa je za to, da se voda ob potapljaču ni ves čas menjevala, zaradi česar potapljača, kljub temu, da je bil ves moker, ni zeblo. Voda, zaprta pod potapljaško obleko, se namreč ob telesu hitro segreje in ker se ne menja, potapljač lahko dalj časa vzdrži pod vodo. Na glavo si je potapljač nadel gumijasto krinko, skozi katero je gledal dalje okrog pasu si je obesil vrečo kamenja, okrog vratu pa gumijasto cev. Za pas so mu tovariši še pritrdili vrv in ko je obul še posebne čevlje, je bil pripravljen za potapljanje. Na drugem koncu gumijaste cevi je bila pritrjena črpalka, s katero je tovariš začel črpati zrak. Gumijasta cev je bila dolga okrog 30 m, in to je bil tudi maksimalni radij, v katerem je potapljač mogel preiskovati izvirek.

Potapljač je zlezel v tolmun in zanimivo ga je bilo gledati, kako je ob steni iskal vodni rov, medte nko je odvišni zrak uhajal v velikih mehurčkih na površino. Kmalu je našel v precejšnji globini vodni rov, po katerem se je spuščal navzdol. Mehurčki na površini vode so prenehali vreti, zaradi česar so vsi pravilno sklepali, da je potapljač prišel že tako daleč, da zrak uhaja na drugo stran in ne več na površino tolmuna. Kmalu se je potapljač vrnil in povedal, kaj je videl ob luči skromne električne luči, ki je bila urejena tako da je gorela tudi pod vodo.

Vodni rov, iz katerega bruha voda, se v Malem Retovju spušča strmo navzdol, potem pa se dviga polagoma navzgor in je videti, da je za steno precejšna dvorana. Pri potapljanju je nagajalo edino to, da je cev za dovajanje zraka plavala na vrhu vode, zaradi česar se je močno zatikala in zapletala.

V Velikem Retovju sta se potopila o bapotapljača. Tudi tam sta prišla skozi sifon, v kateri sta lahko pogledala nad vodo, tako da sta lahko izpustila cev iz ust. Ta dvorana je bila lepo razsvetljena z modrikasto zeleno lučjo, ki se je odbijala od svetlega dna skozi čisto vodo. Tudi v tej dvorani je bilo videti, da se bo dalo najti podzemska pot vodnega toka še naprej.

Tako se je končal prvi poskus potapljanja v izvire Ljubljanice. Potapljači so si nabrali nekaj izkušenj, potrebnih za potapljanje v podzemskih vodnih rovih. Ugotovili so, da bo za nadaljnje prodiranje nujno potrebna kar najboljša razsvetljava. Tudi gumijaste cevi za dovajanje zrakabodo urejene tako, da ne bodo plavale.

MODA V ZAKLONIČŠU.

Lady Diana Cooperova, žena bivšega angleškega ministra, propagira novo modo za oblačila za gospe za primer nočnih letalskih napadov, ki zbuja med elegantnimi damami iz londonskih višjih krogov veliko zanimanje. "Moda ne odpoveduje niti v vojnih časih" pravi članek v nekem londonskem listu z naslovom: "Kaj naj si oblečem v zaklonišču zoper zračne napade."

Novo oblačilo, ki ga priporoča lady Cooperova je nekakšen plovnšnik z različnimi vzorci. Ima kapuco in nekakšne hlače, ter da se hitro obleči s pomočjo zapora na poteg. Samo po sebi se razume, da mora poudarjati figuro in da je za zimo podložen s kožuhovino.

Vojna je spravila na trg še druge modne čudovitosti. Na Angleškem prodajajo trde klobuke z jeklenimi vložki, ki naj bi ščitili glavo pred drobci bomb in šrapnelov. V Parizu delajo poskuse s klobuki ki se ponoči svetijo. V Londonu pa lahko srečaš zvečer tudi svetlikajoče se palice in dežnike, a v trgovinah prodajajo vsakovrstne okrašene torbe za plinske maske.

ROJAK SE JE PONESREČIL

Ko je bil Frank Mavc 31. decembra na poti na delo in je šel iz svoje hiše, je tako nesrečno padel na cesto, da je ob ležal mrtev. Njegovo truplo je bilo prepeljano v New York, kjer živi njegova družina in je bil pokopan s sv. mašo iz slovenske cerkve sv. Cirila. Star je bil 60 let in doma iz Št. Ruperta na Dolenjskem. V New Yorku zapušča ženo in 9 otrok.

SMRT KOSI

V državni bolnišnici v Woodville, Pa., je dne 1. januarja umrl Gašper Zore. Več o njem nam ni bilo poročano.

Osem nemških ladij potopljenih

Angleške podmornice v Sredozemskem morju so pred dnevi potopile osem nemških ladij, dve pa poškodovale. Med njimi je bil tudi en velik tanker, ki je bil potopljen v Genovskem zalivu. Ostale ladje so bile ena pomožna bojna ladja in tri je tovorni parniki ter dva parnika, ki sta vozila municijo.

To je zadnja zaloga in v omejenem številu. Zato priporočamo, da kdor si želi nabaviti slovenski molitvenik, naj to sedaj stori.

Molitveniki

v krasni vezavi importirani iz starega kraja še pred vojno . . . Ko zaloga poide, je ne bo mogoče nadomestiti do konca vojne.

Slovenski:
RAJSKI GLASOVI
Velikost 3 x 4 inče; v belem celolidu; 288 strani
Cena $1.25

Angleški: NOVA ZALOGA!
"KEY OF HEAVEN"
Fino vezano; prvovrstna izdelava; v finem usnju $1.50

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11

Sedaj $2

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal REV. KAZIMIR ZAKRAJŠEK

Tu spodaj so priobčena nekatera mnenja naših rojakov in rojakinj, ki jih je pisatelj knjige prejel od onih, ki so knjigo naročili in prečitali. To je samo en del teh mnenj, ker radi pomanjaknja prostora ni mogoče priobčiti vseh.

Cleveland, O. — Vašo knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti sem prejel. In če povem, da sem jo še isti večer prebral do polovice in naslednji dan pa do konca, je dovolj priznanja za nje vsebino.

• • •

Greaney, Minn. — Sedaj, ko sem prebrala Vašo knjigo: "Ko smo šli v morje bridkosti", Vam hočem povedati, da tako zanimive knjige nisem še brala. Kako lepo in jasno ste popisali pot slovenskega naroda v morje bridkosti. Ne vem, kako bi jo mogla dovolj priporočiti vsem ameriškim rojakom.

• • •

Aurora, Ill. — Knjiga Ko smo šli v morje bridkosti mi tako zelo ugaja, da takoj naročim še eno za svojo prijateljico.

• • •

Los Angeles, Cal. — Sprejela sem poslano knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" in zelo se mi dopade. Tudi zemljevid Slovenije mi ugaja. Pokazala sem jo rojaku, ki jo tudi hoče imeti. Tu pošiljam naročilo.

• • •

Morgan, Pa. — Vaša knjiga zasluži vse priznanje in zato pa tudi zasluži, da pride našim ljudem v roke.

• • •

Walsenburg, Colo. — S knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" ste storili veliko narodno delo. Želim, da bi se čitala pa vseh naših naselbinah. Jaz jo vsem priporočam.

Knjigo lahko naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

KNJIGARNA
Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovc
Spisal Ivan Albreht
Cena 50 centov

Filozofska zgodba
Spisal Alojz Jirasek
Cena 50 centov

Ko smo šli v morje bridkosti
Spisal Rev. K. Zakrajšek
Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limanice in zanjke iz pripravljal "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot to je napadel.
Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.
Cena $2.—

Listki
Spisal Ksavar Meško; 144 str.
Cena 70 centov

Malenkosti
Spisal Ivan Albreht
Cena 75 centov

Živi izviri
Spisal Ivan Matičič
Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.
13 poglavij — 413 strani
V platnu vezano
Cena $2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjižico —
"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"
V tej knjigi so vsa pojasnila in zakoni za naseljence.
Cena 50 centov

Državljanski priročnik
(V slovenščini)
Knjižica daje pojasnila navodila, kako postati ameriški državljan.
Cena 50 centov

POUČNI SPISI

Pohorske poti
Spisal Janko Glaser
Cena 50c

Angleško Slovensko Berilo
(F. J. Kern) — Vezana knjiga
Cena $2.—

Knjiga o dostojnem vedenju
111 strani Cena 50 centov

Mlekarstvo
Spisal Anton Perc. S slikami. 168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem
Cena 50 centov

Obrtno knjigovodstvo
258 strani, vezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter železolivarstvo.
Cena $1.—

Ako naročite knjige, priložite k naročilu U. S. ozirema Canadian Money Order za omenjene zvote. Manjše zvote, lahko pošljete v U. S. znamkah po 2. ozirema 3 cente.